

NYHETSBREV

OKTOBER, 2025

Velkommen til nyhetsbrevet vårt, med siste nytt om alle våre aktiviteter! Vi har videoer fra åpningen av CC.AGE vi gjerne vil vise deg, nye medarbeidere å presentere, oppdateringer fra prosjektene våre, arrangementer fra oss selv eller våre brukerrepresentanter, nye publikasjoner, medieoppslag – og mye mer!

Foto: Monica Patrascu

**SENTER FOR ALDERS-
OG SYKEHJEMSMEDISIN
(SEFAS)**

CC.AGE

I fjor feiret vi den offisielle åpningen av CC.AGE-senteret med et storslått arrangement i universitetets vakre aula. Mange av dere var til stede – tusen takk for at dere feiret sammen med oss! Og hvis du ikke var der, så har vi laget noen korte filmer som gir et innblikk i hva dagen handlet om – og hvorfor CC.AGE er viktig.

- Åpningssekvens, 2,23 minutter
- Oppsummering av arrangementet, 4 minutter
- Intervju med to av samarbeidspartnerne våre, Heather Allore og Ipsit Vahia, 4,34 minutter

Siden åpningen har det vært mye aktivitet i prosjektet. Flere flinke folk er ansatt, og vi planlegger en pilotstudie for å teste ut ALIVE, en brukervennlig app for nettbrett, med sensorer og interaktive moduler som gir tilpassede råd. Vi planlegger også en matforsyningsstudie, der vi vil undersøke eldres matforsyning og ernæringsstilstand. Følg gjerne med på websiden.

Foto: Paul A. Sommerfeldt

KAN FELLES BO- MILJØ FOR ELDRE UTSETTE DEMENS OG FUNKSJONSTAP?

Foto: GC Rieber Fjordene

NYSKAPENDE BOMILJØ PÅ HELGETUN

På Helgetun, omgitt av naturskjønne omgivelser, bor eldre som søker en aktiv livsstil i pensjonistårene. ActiveAgeing-prosjektet vårt undersøker mulige fordeler og ulemper ved å bo i et slikt fellesskap. Les et nylig intervju med ph.d.-kandidat Elise Førsum i prosjektet, inkludert hva hun peker på som resultater så langt.

RELATERTE NYHETER:

Skjermdump fra traileren
Innsida, trimmetid, lekser og sosialisering er ikke bare hygge!

TV-SERIE

I høst vil du på Altibox kunne se en dokumentarserie om Helgetun, kalt Senior-eksperimentet! Den er på tre episoder, og fagfolk fra SEFAS vil også dukke opp på skjermen.

» [Se trailer](#)

» [Les nyhetssak i BT](#)

POLITISK FOKUS

Regjeringen vil ha fart på bygging av aldersvennlige boliger, som du kan lese i denne saken fra Regeringen.no.

» [Les artikkelen](#)

Foto: Solfriid Langeland

EN SUKSESS

I et nylig intervju forteller Bettina S. Husebø at Helgetun har blitt en suksess uten sidestykke – og nå planlegges det et nytt prosjekt inne i byen, Marineholmen.

» [Les intervjuet](#)

5-D-PROSJEKTET SKRIDER JEVNT FREMOVER

Foto: Silje Robinson

OPPDATERINGER FRA 5-D-PROSJEKTET

Vi har nå samlet inn data i ett år, har inkludert mer enn 130 deltakere, og 50 deltakere har fått foretatt målinger i seks måneder. Vi har holdt opplærings- og informasjonsmøter på alle inkluderte sykehjem, men vi kommer gjerne tilbake hvis det er ansatte som ikke kunne være med første gangen. Vi har deltatt på enkelte pårørendemøter, og håper vi får anledning til å bli med på flere.

Du kan lese mye mer om 5-D på denne nettsiden. Du kan også se Bettina og Kamilla på NRK der de forteller om 5-D, både som nettsak og på Dagsrevyen (sak 11).

RELATERTE NYHETER:

Foto: Silje Robinson

PÅRØRENDESTUDIE

Vi vil gjerne høre fra pårørende til eldre i 5-D-prosjektet! Derfor har vi startet en studie der vi vil samle kunnskap om pårørendes erfaringer, blant annet hva de mener om personvern og etikk i denne typen forskning, og deres tanker om bruk av sensorteknologi. [Les mer om studien her.](#)

FAGDAG I JØLSTER

Kamilla Haugland-Pruitt fra 5-D hadde gleden av å holde innlegg på Fagdagen i Jølster 30. 09.25. Dagen hadde fokus på digitalt tilsyn og søvnmonitorering hos eldre. Sammen med aktører som Folkehelseinstituttet, Vitalthings og søvnlege Remi Andersen ble det delt innsikt og erfaringer om hvordan teknologi kan bidra til bedre søvn-kvalitet og trygghet i eldreomsorgen.

5-D DAGEN

Nå i høst inviterte vi ansatte på sykehjemmene som er tilknyttet 5-D til en inspirasjonsdag her i Alrek Helseklynge: 5-D DAGEN den 13. oktober! De første funnene fra studien vil bli presentert og kunnskap vil bli delt. Vi gleder oss til å bli mer kjent og dele erfaringer! [Se programmet her.](#)

DARK.DEM: KAN KUNSTIG MØRKE DEMPE AGITASJON HOS PERSONER MED DEMENS?

OPPDATERINGER FRA DARK.DEM-STUDIEN

Symptomer som angst, depresjon, psykose og agitasjon forekommer hyppig hos personer med demens. I DARK.DEM-studien tester vi ny teknologi som kan hjelpe de som har slike utfordrende symptomer. En av metodene vi ser på er behandling med “kunstig mørke” der vi regulerer lyset personene blir utsatt for, for å se om det kan dempe agitasjon og andre psykiatriske symptomer ved demens.

Per september 2025 har vi innrullert 13 deltakere ved NKS Olaviken alderspsykiatriske sykehus, og prosedyrene samt behandlingen med kunstig mørke er tatt godt imot av både sykehuspersonalet og pasientene. Vi opplever at de pårørende er svært takknemlige for at vi forsøker å utvikle ny behandling for denne gruppen. Vi fortsetter med å inkludere pasienter frem til utgangen av 2026.

RELATERTE NYHETER:

Kan mørket være medisin?
Illustrasjon: Faksimile fra avisen

I NYHETENE

Sunniva Vibe Skagen var nylig intervjuet på TV2-nyhetene, se [TV2-innslaget her](#) (krever abonnement). Les også en artikkel i Aldring & Helse der Sunniva og Line Iden Berge blir intervjuet om prosjektet: “[Kan mørket være medisin?](#)”

MØTER

Kjersti Nedreskår presenterte en poster om DARK.DEM på [European Implementation Event i Newcastle i juni](#). Og på de nylige [Alrek Helsedager](#) deltok Kjersti, Stein Erik Fæø og Sturle Monstad med en presentasjon av praktisk erfaring og utfordringer ved implementering av døgnrytmelys i et pleiehjem i Tysvær.

EN ‘MEST LEST’-KRONIKK

Forskningsresultater er ofte basert på grupper, men ingen pasient utgjør et gjennomsnitt. [Denne kronikken](#) (som er på mest lest-listen) av Kjersti Nedreskår dykker ned i hvorfor psykologer bør kombinere vitenskapelig evidens med individuelle behov og kontekst.

BROBYGGERE MELLOM INGENIØRFAG OG MEDISIN

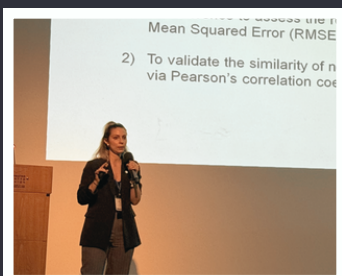

Foto: Paul A. Sommerfeldt

ET VIKTIG FOKUS FOR SEFAS

SEFAS er opptatt av å bygge bro mellom ingeniørfag og medisin, og bringe de to fagfeltene tettere sammen. Teknologi blir en stadig viktigere del av medisinsk praksis, særlig innen vårt felt. Når eldre pasienter ikke selv kan uttrykke smerte eller ubehag, kan ny teknologi hjelpe oss å oppdage og behandle behov på en bedre måte. Våre ingeniører Monica og Valentina står bak en spennende nyhet: De har etablert Norges aller første avdeling av EMBS – verdens største nettverk for biomedisinske ingeniører. Med dette initiativet ved UiB/SEFAS vil vi skape en møteplass der fagfeltene kan samarbeide, dele kunnskap og utforske fremtidige muligheter for eldreomsorgen. [Se et intervju med Monica og Valentina her og finn ut mer.](#)

RELATERTE NYHETER:

MÅLING AV PUSTINGEN DIN

Pusten din er en viktig helseindikator, og endringer kan ofte være et tidlig tegn på at helsetilstanden endres. Hva om smartklokken din kunne fortelle deg nøyaktig hvordan du puster?

» [Les nyhetssak her.](#)

KONFERANSE

Valentina, Kamilla og Monica deltok på [CBMS-konferansen i Madrid](#) og kom hjem ny kunnskap. Her møttes medisinerne, forskere og ingeniører fra hele verden for å diskutere hvordan man kan få ut ny kunnskap fra store mengder helsedata, kliniske beslutningsstøttesystemer, KI i helsevesenet, bildeanalyse, helseinformatikk, og mye mer.

MATLAB- WORKSHOP

5. september 2025 var SEFAS vertskap for en MATLAB-workshop med fokus på hvordan digitale verktøy kan brukes i forskning og utvikling innen alders- og sykehjemsmedisin.

» [Les nyhetssak her](#)

NYE MEDLEMMER I SEFAS-FAMILIEN

SEFAS ER I VEKST

De siste par årene har SEFAS-familien vokst jevnt og trutt etter hvert som vi har ansatt nye medarbeidere til prosjektene våre. Vi opplever mye støtte fra solide finansieringskilder, og de hjelper oss til å styrke vår rolle som et fremragende, tverrfaglig forskningssenter i møte med et nødvendig paradigmeskifte innen eldreomsorgen. Siden forrige nyhetsbrev har vi hatt gleden av å ønske følgende nye medlemmer velkommen:

Annelise Elde er utdannet klinisk ernæringsfysiolog ved UiB. I mars 2025 startet hun som doktorgradsstipendiat ved SEFAS, i CC.AGE-prosjektet. CC.AGE skal jobbe med å forbedre bosituasjonen for eldre med komplekse sykdommer slik at de kan leve trygt og selvstendig hjemme med god livskvalitet. Prosjektet til Annelise vil ha fokus på ernæring blant eldre personer med komplekse sykdommer.

Asmat Ullah er en datatekniker med en doktorgrad fra NTNU (2024) hvor han spesialiserte seg på banebrytende løsninger for bærekraftige anleggsmaskiner, med fokus på produktivitets-optimalisering og utslippsreduksjon gjennom elektrifisering. Med ekspertise innen distribuerte systemer og kunstig intelligens jobbet han tidligere med Norwegian Artificial Intelligence Cloud (NAIC) ved UiT og har en mastergrad i informatikk fra Sør-Korea som BK21-stipendiat.

Asmat er nå postdoktor ved SEFAS tilknyttet CC.AGE, der han utvikler teknologi som kan støtte hjemmeboende eldre og samtidig redusere belastningen på helsevesenet. Hans internasjonale erfaring spenner fra bærekraftige industriløsninger, AI-systemer og ny teknologi, med en kombinasjon av tekniske ferdigheter til praktisk anvendelse for samfunnsmessig nytte.

Shivam Pandey er en ny doktorgradsstipendiat ved SEFAS og jobber med arbeidspakke 5 i CC.AGE-prosjektet, der han bidrar til utviklingen av ALIVE-plattformen ledet av Monica Patrascu. Forskningen hans handler om å lage et smart system som bruker kunstig intelligens til å analysere helsedata fra ulike måleinstrumenter, og som kan gi konkrete råd for en sunnere livsstil.

Shivam har en master i informatikk fra South Asian University, og har tidligere jobbet som AI-forsker ved VAIR-laboratoriet og som Big Data-ingeniør hos Amazon. Han kombinerer kunnskap om kunstig intelligens og datateknologi for å lage smarte løsninger som kan forbedre helse og livskvalitet i hverdagen.

Kirsti Eikeland er sykepleier og utdannet psykolog ved Universitetet i Bergen. Nå jobber hun deltid som forsker på El ROBOT-prosjektet ved SEFAS, med fokus på etiske vurderinger og brukerinvolvering i utviklingen av et emosjonelt intelligent robotsystem for å forbedre trivselen til personer med demens eller andre kognitive funksjonshemminger som bor på sykehjem.

Kirsti har i tillegg en deltidsstilling som klinisk psykolog ved Sykehuset i Vestfold.

Shakil Salim Rajan har en M.Phil. i internasjonal samfunnshelse fra Universitetet i Oslo. Under masterstudiet fokuserte han på sosiodemografiske og helserelaterte faktorer knyttet til vaksineskepsis mot COVID-19.

Nå er Shakil doktorgradsstipendiat ved SEFAS og jobber i DIGI.PARK-prosjektet (Digital Phenotyping in People with Parkinson's Disease). Her dreier prosjektet hans seg om å utvikle digitale verktøy ved bruk av KI-baserte smart-enheter med sensorer som kan overvåke helsen til personer med Parkinson. Målet er å bruke teknologi til å gjøre hverdagen tryggere og bedre, og bidra til bedre helse og livskvalitet for eldre med sykdommen.

Oda Sunniva Aeschlimann Isene har en mastergrad i kognitiv nevrovitenskap fra Universitetet i Oslo. I september startet hun som doktorgradsstipendiat ved SEFAS. Forskningen hennes vil inngå i 5-D-prosjektet (Decoding Death and Dying in people with Dementia by Digital thanotyping), hvor hun skal fokusere på smerte hos eldre med demens.

Vi har også gleden av å kunne fortelle om nye stillinger blant allerede kjente ansikter:

- **Line Iden Berge** ble utnevnt til professor i januar i år, i 100 % hos SEFAS, og arbeider med LIVE@Home.Path, DARK.DEM og CC.AGE
- **Manal Mustafa** er nå professor, i 20 % hos SEFAS med tilknytning til 5-D
- **Monica Patrascu** og **Brice Marty** har nå stilling som forskere, og arbeider på tvers av alle SEFAS' prosjekter
- **Farzana Haque** er nå ph.d.-kandidat, med tilknytning til 5-D

VIKTIG Å NÅ UT TIL ELDRE OG PÅRØRENDE

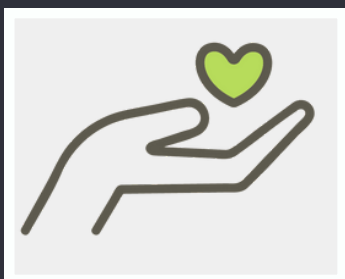

Bettina under en presentasjon på et møte i Pårørendebanken.

BRUKERPANELET, PÅRØRENDEBANKEN OG SENIOR-UNIVERSITETENE

Et viktig mål for SEFAS er å inkludere perspektivet til de eldre selv og deres familier, siden det er de som har førstehåndserfaring med komplekse sykdommer, enten de bor på sykehjem eller hjemme. Vi har et rådgivende brukerpanel som består av medlemmer med personlig erfaring fra helsetjenestene. Så langt i år har vi hatt et plenumsmøte med dem den 10. september med gode diskusjoner, samt prosjektmøter i våre pågående prosjekter, der brukerpanel-medlemmer hjelper oss med å holde forskningen relevant og brukernær.

RELATERTE NYHETER:

PÅRØRENDE-BANKEN

Pårørendebanken er et initiativ fra en av SEFAS sine brukerpanelmedlemmer, Finn P. Nilsen, som vi støtter. De startet med møtene sine nå i høst.

» [Les mer om Pårørendebanken](#)

» [Møtedatoer](#)

SENIOR-UNIVERSITETET

I høst var Bettina invitert til tre lokale seksjoner av Senioruniversitetet til å snakke om aktuelle emner. Vi er veldig glade for slike muligheter til å dele kunnskapene våre med denne viktige gruppen! Vi kommer også på flere til våren.

BRUKERPANELET

Brukerpanelet har en rådgivende rolle i forskings- og utviklingsprosjektene våre. De har viktig erfaring å bidra med, f.eks. som pasient, pårørende, helsepersonell eller representant fra en brukerorganisasjon.

» [Hva/hvem om brukerpanelet](#)

ANDRE NYHETER

FULLFØRT MASTERGRAD

GRATULERER TIL DIONNE ODIJK MED FULLFØRT MASTERGRAD!

Masteroppgaven «A personalized digital educational framework for older adults with complex conditions utilizing the ALIVE platform» utforsket hvordan man effektivt kan hjelpe eldre med sammensatte sykdommer til å få mer kunnskap og egenmestring gjennom ALIVE-plattformen. Veiledere var Zoya Sabir, Annelise Elde og Monica Patrascu. Gjennom litteraturstudier, intervjuer og tilbakemeldinger fikk Dionne samlet nyttig innsikt til hvordan vi kan utvikle et digitalt læringsopplegg for eldre. Oppgaven gir konkrete råd om hvordan slike løsninger bør tilpasses, utformes og fungere for å være mest mulig nyttige for brukerne.

HOVEDARTIKKELEN FRA LIVE

HOVEDARTIKKELEN FRA LIVE- STUDIEN ER NÅ PUBLISERT

Nå er hovedartikkelen fra LIVE@Home.Path-studien, "Burden and care time for dementia caregivers in the LIVE@Home.Path trial," publisert, og det i et av verdens ledende tidsskrift om demens, Alzheimer's & Dementia. I studien fulgte vi 280 hjemmeboende personer med demens og deres pårørende. Deltakerne fikk tilbud om LIVE-modellen – et tiltak som kombinerer Læring, Innovasjon, Frivillighet og Myndiggjøring, koordinert av en egen kommunal koordinator. Selv om tiltaket ikke reduserte den målte belastningen eller ressursbruken hos pårørende, rapporterte mange at de opplevde en positiv endring i hverdagen – særlig på grunn av støtten og oppfølgingen fra koordinatoren. Resultatene våre tyder på at selv om det ikke alltid er lett å måle konkrete effekter, kan personlig støtte og god oppfølging være svært verdifullt for familier som lever med demens. Vi foreslår at disse funnene tas i betraktning ved utforming av fremtidige helsetjenester for familier som er berørt av demens.

Se også et intervju med Professor Line Berge i Aldring og helse: "Kan en kommunal koordinator være et tiltak for familier som rammes av demens?"

STØTTE FRA UIB IDÉ

**GRATULERER TIL PH.D.-STUDENT
LYDIA BOYLE PÅ NEURO-SYSMED
OG SEFAS MED STØTTE FRA
INNOVASJONSPROGRAMMET
UIB IDÉ!**

I 2025 kom det totalt 25 søknader om UiB Idé-midler. Fire forskerprosjekter og tre studentprosjekter ble valgt ut, deriblant et prosjekt ledet av Lydia Boyle. Dette ble tildelt midler i kategorien studentprosjekt, og har fått navnet TREco (Technology Reuse Ecosystem). TREco fokuserer på verdier i form av ubenyttet forskningsutstyr og vil utvikle en digital plattform som gjør det enkelt og trygt å dele (selge/kjøpe, låne, donere) forskningsutstyr på tvers av fagmiljøer og institusjoner, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Gjennom slik organisert gjenbruk vil plattformen kunne redusere både kostnader og elektronisk avfall, støtte klimamålene og fremme forskningssamarbeid. Les nyhetssaken om Lydia og TREco her: [«Nytt liv for forskningsutstyr»](#).

DEN VANSKELIGE DEBATTEN OM OM DØDSHJELP

**SEFAS TILBYR EN KUNNSKAPS-
BASERT STEMME I DEBATTEN**

Du har kanskje merket deg at spørsmålet om aktiv dødshjelp har de siste par årene fått stor oppmerksomhet i norske medier, med ekstra fokus nå de siste månedene. Se for eksempel denne kronikken i VG 2. september underskrevet av flere fagfolk: «[Dødshjelp må utredes nå!](#)». Noen politiske partier er åpne for legalisering, og andre ønsker nærmere utredning. Undersøkelser viser større støtte blant den norske befolkningen for aktiv dødshjelp under særskilte forhold, f.eks. ved alvorlig sykdom med kort forventet levetid.

For SEFAS er det viktig å stå frem som en kunnskaps- og forskningsbasert stemme i denne debatten. Se f.eks. denne artikkelen i Aftenposten: «[Dødshjelpdebatt på faglige premisser](#)» der professor Bettina S. Husebø er en av forfatterne, og en nylig paneldebatt organisert av Bergen Global CMI/UiB, tilgjengelig på YouTube: «[Å velge døden: En samtale om aktiv dødshjelp i Norge](#)». Husebø vektlegger at viktige faglige premisser må legges til grunn i dødshjelpdebatten. Enda viktigere enn en dødshjelpdebatt mener hun at *dødsomsorgen* må styrkes i hele landet, uavhengig av diagnosegruppe, slik at alle som trenger lindrende behandling, får mulighet til et verdig og omsorgsfullt dødsleie.

INTERNASJONAL ANERKJENNELSE

EN AV VÅRE FORSKERE, MONICA PATRASCU, ER PORTRETTERT I EN ARTIKKEL I IEEE WOMEN IN ENGINEERING MAGAZINE!

Artikkelen forteller en flott og personlig historie om Monicas vei til forskningen – og kunsten, og fremhever Monica som en å følge med på. Hen er nemlig ikke bare ingeniør og forsker. – Dette er en artikkel om min vei gjennom vitenskap, ingeniørfag, død og dødsprosesser, kunst og science fiction, forteller Monica. – Den utgjør den første arenaen der mine ulike verdener møtes. Her på SEFAS har vi gleden av å få bruke Monicas unike fantasi, oppfinnsomhet og kompetanse innen utvikling av helseteknologiske systemer til å skape reell innovasjon for eldreomsorgen og samfunnet. [Finn ut mer i denne saken.](#)

SEFAS ER NÅ PÅ FACEBOOK

FØLG OSS PÅ FACEBOOK!

Vi har gleden av å fortelle at vi nå er på Facebook! Her kan du bli oppdatert på nyheter fra oss, høre om prosjektene våre, få informasjon om studier som rekrutterer deltakere, se invitasjoner til arrangementer, og mye mer. [Du kommer til Facebook-siden vår via denne lenken.](#) LinkedIn er også på vei!

SE DE NYE NETTSIDENE VÅRE

GRUNDIG FORNYELSE

I løpet av sommeren har nettsidene våre gått gjennom en gjennomgående fornyelse. Ta en kikk, klikk deg omkring, og finn ut mye mer om oss! [Du kommer til SEFAS sine nye nettsider her.](#)